سخنرانی چاک کالینز در «سیاحت غرب» این هفته

سخنرانی چاک کالینز، پژوهشگر مؤسسه مطالعات سیاست‌گذاری در واشنگتن که در ۴ اردیبهشت ۱۳۹۸ در مرکز علوم انسانی دانشگاه اورگان با عنوان «وارونه‌سازی نابرابری ثروت: دفاع از احیای مالیات تصاعدی و بازگرداندن ثروت به جامعه» انجام گرفته، در برنامه «سیاحت غرب» این هفته از شبکه چهار پخش می‌شود. نابرابری اقتصادی روزافزون یک مشکل ریشه‌دار در آمریکاست. بنابر آمارها شش سال پیش ثروت یک درصد پولدار صدر جامعه آمریکا بیش از مجموع ثروت ۹۰ درصد کف آن جامعه بود و ۴۰۰ خانواده پولدار بیش از مجموع ۱۵۰ میلیون آمریکایی ثروت داشتند و اکثر آمریکایی‌ها با رکود دستمزد، کاهش فرصت‌ها و رنگ باختن رویای آمریکایی دست و پنجه نرم می‌کردند. در این پس‌زمینه بود که چاک کالینز نویسنده کتاب «آیا نابرابری در آمریکا معکوس ناپذیر شده» سخنرانی مفصلی درباره بی‌عدالتی نظام‌مند، عواقب آن، مسئولیت اخلاقی ثروتمندان و نیاز اضطراری آمریکا به حل این معضل ارائه داد. او در سخنرانی‌اش، راه‌حل‌هایی ارائه داد که به گمانش می‌توانستند به مشکل نابرابری غلبه کنند. حالا که شش سال از آن روز گذشته، به‌ویژه با بازگشت ترامپ و حامیان سوپرمیلیاردرش به قدرت، هشدارهای کالینز بیش از پیش به‌گوش آشنا می‌رسند. مشروح این سخنرانی ساعت ۲۰:۳۰ در برنامه «سیاحت غرب» روی آنتن شبکه چهار می‌رود.

جام جم
۶ رسانه MEDIA
یکشنبه ۴ آبان ۱۴۰۴ شماره ۷۱۷۳

سیما

سریال‌سازی درباره زندگی مفاخر

معاون امور استان‌های رسانه‌ملی معتقد است که همه استان‌ها چهره‌های شاخص ملی و بین‌المللی دارند. این مفاخر در تاریخ ایران، مبارزه با استعمار و استکبار و در حوزه‌های فرهنگ، هنر، ادب و علم سرآمدند. علیرضا کیخا درباره راهبردهای تعیین‌شده برای پرداختن به مشاهیر ایرانی توضیح داد: یکی از اولویت‌های مادر سندهای زیست‌بوم و برش‌های سند استانی سند تحول رسانه‌ملی، تمرکز روی چهره‌های شاخص در هر استان است. به‌عنوان نمونه در استان گیلان بعد از سریال فاخر «گیله‌وا» که درخصوص میرزاکوچک‌خان جنگلی تولید شد، قرار است سال آینده نیز درباره میرزاکوچک‌خان یک سریال و یک اثر عروسکی روانه آنتن شود که در حوزه کودک خواهد بود و با همکاری حوزه هنری تولید می‌شود.

کیخا افزود: در خصوص کهگیلویه و بویراحمد، یاسوج و مناطق لرنشین، بعد از سریال «بانوی سردار» با همکاری مرکز سیمافیلم و مراکز استان‌ها در حال تولید سریال «شیرعلی مردان‌خان» هستیم که از مشاهیر مناطق لرنشین است. همچنین درخصوص توجه به سرآمدان نظامی، فیلمنامه زندگی شهید کاظمی تصویب شده و قرار است به‌زودی در اصفهان تولید آن را آغاز کنیم. در زمینه زندگی شهید خرازی نیز همین تصمیم را داریم و سریالی تولید خواهیم کرد. معاون امور استان‌ها ادامه داد: در آذربایجان هم برای پرداختن به شخصیت ستارخان به‌عنوان یک مبارز ملی، طرح‌ها و دیدگاه‌هایی مطرح شده اما هنوز به مرحله فیلمنامه نرسیده است. این طرح‌ها پیشرفت خوبی داشته و درصورت نهایی‌شدن، اخبار آن را اعلام خواهیم کرد. در سیستان و بلوچستان نیز روی روایت زندگی سردار جیندخان یاراحمدزهی کار می‌کنیم. وی از مبارزان بلوچ ضدانگلیسی بود و زندگی پرفرازونشیب و مهیجی داشته است. سال‌های قبل فیلمی با محوریت زندگی این قهرمان کار شده اما قصه زندگی یاراحمدزهی این ظرفیت را دارد که درباره آن سریالی تولید شود.

وی یادآوری کرد: همچنین طرح سریالی درباره یعقوب لیث صفاری نیز که از چهره‌های ممتاز ایران است، نوشته شده و در گروه تاریخ نکاتی را درباره طرح بیان کرده‌اند که پس از اصلاحات برای بررسی مجدد و ادامه فرآیند تولید سریال اقدام می‌کنیم. البته فراموش نکنیم که به‌طور کلی روی آثار تاریخی حساسیت زیادی وجود دارد، چراکه تمام گزاره‌ها، صحنه‌ها، دیالوگ‌ها و وقایع باید مستند باشد. در غیر این صورت متهم به تحریف تاریخ می‌شویم؛ بنابراین اگر روی برخی طرح‌ها حساسیت به خرج داده می‌شود و تولید سریال طولانی به‌نظر می‌رسد، به سبب جلوگیری از ایجاد حاشیه‌هاست.

کیخا با اشاره به این‌که روایت زندگی مفاخر در قید حیات، تاثیر دوچندانی روی مخاطب امروزی و نسل جوان دارد، اظهار کرد: گرچه همه ما باید از تاریخ کشورمان و دستاوردهای پیشینیان مطلع باشیم اما برای جوانی که در مسیر موفقیت گام برمی‌دارد، شاید تماشای زندگی سرآمدانی که هم‌عصر او بوده‌اند، امید و انگیزه مضاعفی ایجاد کند. در سند زیست‌بوم نیز ما موظف هستیم درخصوص مشاهیر در قید حیات سریال تولید کنیم. گام خوبی هم با سریال «ذهن زیبا» و روایت زندگی پرفسور بهاروند برداشته شد که در نیم‌قرن اخیر و پس از انقلاب بی‌سابقه بود.

وی اضافه کرد: ما درباره مفاخر و مشاهیر معاصر در مرحله طرح و نگارش فیلمنامه هستیم و برخی استان‌ها نیز به معرفی اندیشمندان معاصرشان پرداخته‌اند. ازجمله مفاخری که اکنون روی زندگی آنها کار می‌شود، شهیدان مهدی و مجید زین‌الدین هستند. با این‌که این مفاخر شهید شده‌اند اما مادر بزرگوارشان در قید حیات است و قصه حول مادر شهیدان می‌گردد و شخصیت اصلی قصه، این مادر شهید است.

معاون امور استان‌ها متذکر شد: در تولید سریال درباره سرآمدان و اندیشمندان در قید حیات حساسیت‌ها خیلی زیاد است و بسیاری از مفاخر با وسواس و دقت نظر خاصی حاضر به همکاری برای تولید سریال می‌شوند. به‌دلیل این حساسیت‌ها ما تلاش می‌کنیم به روایت زندگی مفاخری بپردازیم که می‌توانند در تقویت هویت تاریخی و اسطوره‌ای خودمان اثرگذار باشند.

حیدرا داستان سادات آفریقایی

مهدی رضوانی، تهیه‌کننده و کارگردان ایرانی مقیم آفریقا، پس از سال‌ها تحقیق در ۵۵ کشور، تازه‌ترین پروژه‌اش «حیدرا» را به شبکه افق آورده است

مجتبی برزگر
گروه رسانه

مستند ۱۸ قسمتی به روایت زوایای کمتر دیده‌شده از زندگی و مبارزات مسلمانان و سادات شیعه غرب آفریقا می‌پردازد؛ مردمانی که دربرابر استعمار و برده‌داری ایستاده‌اند و تاریخ قاره را با ایمان و اراده خود رقم زده‌اند. این گفت‌وگو دشواری‌های تولید در مناطق پرتنش و حساس، اهمیت روایت درست تاریخ و چشم‌انداز ساخت فصل‌های بعدی «حیدرا» را روشن کرده و مخاطب را به دنیایی دعوت می‌کند که کمتر دیده و شنیده شده است. اگرچه پیداکردن مهدی رضوانی هم خیلی سخت بود و او در خارج از کشور بود تا مهیای کاری جدید شود اما از راه دور توانستیم با او درباره این پروژه خاص و جذاب، گفت‌وگو کنیم.

نقش تاریخی سادات در آفریقا

رضوانی درباره شکل‌گیری ایده اولیه مستند «حیدرا» می‌گوید: من به‌عنوان مستندسازی مستقل، از سال ۱۳۸۲ در قاره آفریقا فعال بوده‌ام و تقریبا در حدود ۵۵ کشور آفریقایی مستند ساخته‌ام. در طول این سال‌ها، در سفرهای متعدد خود با موضوعات و سوژه‌های متنوعی روبه‌رو شدم که هر یک می‌توانست تبدیل به یک مستند مستقل شود با این حال، به‌دلیل ماموریت‌های قبلی‌ام و تمرکز بر موضوعات دیگر، فرصت پرداختن به این سوژه‌ها را نداشتم. وی با اشاره به این‌که وجه مشترک بسیاری از کشورهای آفریقایی که به آنها سفر کرده بودم، مبارزه با استعمار و مساله برده‌داری بود، ادامه می‌دهد: این موضوع در ادوار مختلف تاریخی و نقاط گوناگون قاره آفریقا، از جومو کنیاتا (Jomo Kenyatta) در کنیا گرفته تا قوام نکرومه (Kwame Nkromah) در غنا و نلسون ماندلا در آفریقای جنوبی، نمود داشته است. هر یک از این کشورها قهرمانانی در مبارزه با استعمار دارند که زندگی‌شان پر از فرازونشیب‌هاست؛ داستان‌هایی که جوان امروز و به‌ویژه جوان ایرانی باید با آنها آشنا شود. از این رو تصمیم گرفتیم سلسله‌مستندی را با محوریت معرفی شخصیت‌هایی آغاز کنیم که در برابر استعمار ایستادگی کرده یا داعیه مقاومت داشته‌اند. این مستندساز درباره دلیل این‌که «حیدرا» را با معرفی سادات آغاز کرده، می‌گوید: ما یک چارچوب ویژه برای این پروژه در نظر گرفتیم؛ در ذهن ما بزرگ‌ترین مبارزان با ظلم، اهل بیت عصمت و طهارت(ع) هستند؛ کسانی که جانانه برای مقابله با ظلم جان خود را فدا کردند؛ از پیامبر اکرم (ص) و امیرالمؤمنین(ع) گرفته تا آقا سیدالشهدا(ع) که ندای «هیهات من‌الذله» ایشان در روز عاشورا جهانی شد؛ موضوعی که شاید بسیاری از مردم ایران و حتی برخی شیعیان اطلاع چندانی درباره آن ندارند. در مناطق مختلف غرب و شمال غرب آفریقا، جمعیت قابل توجهی از سادات، یعنی فرزندان پیامبر اکرم (ص)، زندگی می‌کنند که مورد احترام‌اند و به نام‌هایی همچون «حیدرا»، «شریف» یا «شرفا» شناخته می‌شوند. لذا با انتخاب نام «حیدرا»، قصد داشتیم وضعیت این سادات و شیعیان را به‌تصویر بکشیم و به‌طور ویژه به مبارزه آنان با استعمار و برده‌داری نیز بپردازیم.

چرا تمرکز بر شیعیان و سادات غرب آفریقا؟

وی در توضیح درباره دلیل تمرکز بر شیعیان و سادات این منطقه ادامه می‌دهد: پاسخ به این سؤال ریشه در تاریخچه دیرین حضور شیعیان در آفریقا دارد. از قدیم‌الایام، شیعه در این منطقه حضوری مستمر داشته و در چند دوره مختلف گسترش یافته است. نخستین موج، مهاجرت مسلمانان و سادات بود که از عراق آغاز شد و از مسیر حبشه، مالی، موریتانی و شمال آفریقا به سمت غرب آفریقا حرکت کردند. در دوره‌ای دیگر، ورود لبنانی‌ها به آفریقا موجب گسترش بیشتر جمعیت شیعی شد. اما دوره سوم و مهم‌تر، پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران بود که رشد و توسعه چشمگیری در میان شیعیان بومی این مناطق مشاهده شد. شیعیان محلی با برنامه‌ریزی مدون و فعالیت‌های فرهنگی و دینی منظم، به تاسیس مراکز مذهبی و فرهنگی پرداختند، وارد عرصه سیاست شدند، احزاب مختلف تشکیل دادند و در فعالیت‌های داوطلبانه مشارکت فعال داشتند. این جامعه به‌عنوان گروهی مفید و مورد احترام نزد مردم شناخته می‌شود. خالق «حیدرا» با تاکید بر این‌که موضوع سادات، شرفا و حیدرا در این مناطق اهمیت ویژه‌ای دارد، توضیح می‌دهد: قبور سادات به‌عنوان اماکنی مقدس مورد زیارت مردم هستند و احترام زیادی نسبت به آنان وجود دارد. محبت و ارادت عمیق مردم به اهل بیت عصمت و طهارت(ع) کاملا محسوس است؛ به‌گونه‌ای که در نام‌گذاری فرزندان، اگر دوقلو متولد شود، نام پسر معمولا حسن و حسین و نام دختر فاطمه و زینب یا فاطمه و زهرا گذاشته می‌شود. سادات این منطقه از احترام ویژه‌ای برخوردارند؛ آنها به‌عنوان ریش‌سفیدان و واسطه‌های میان مردم عمل می‌کنند و این احترام را از اجداد طاهرشان به ارث برده‌اند. با توجه به این جایگاه و محبت گسترده مردم به اهل بیت(ع)، تصمیم گرفتیم که شیعیان و سادات را محور مستند «حیدرا» قرار دهیم.

سادات در اسناد

وی با اشاره به این نکته که حضور سادات در غرب آفریقا مستندات تاریخی جدی و مهمی دارد، می‌گوید: یکی از نمونه‌های شاخص، کتابخانه تاریخی و ارزشمند شهر تیمبوکتو (Timbuktu) در شمال کشور مالی است. این کتابخانه، گنجینه‌ای عظیم از نسخ خطی و اسناد تاریخی درباره حضور سادات، شرفا و علمای مهاجر از شمال آفریقا و شرق اسلامی است. در این منابع به‌طور دقیق به عبور و استقرار سادات در مناطق مختلف آفریقا اشاره شده است. متاسفانه در سال‌های اخیر، گروه‌های افراطی مانند داعش که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم تحت تاثیر قدرت‌های استعماری عمل می‌کنند، تلاش کرده‌اند قبور سادات را تخریب کنند و حتی کتابخانه تیمبوکتو را به آتش بکشند. ما از منابع موجود در این کتابخانه و همچنین از روایت‌های شفاهی و مصاحبه با مردم بومی بهره بردیم. در کشورهایی چون مالی و سنگال، خاندان‌هایی مانند حیدرا و شرفا جایگاه اجتماعی، دینی و فرهنگی ویژه‌ای دارند. «بیت حیدرا» در سنگال نیز از مراکز مهم حضور سادات است که هنوز هم مورد احترام عمومی قرار دارد.

منابع و شخصیت‌های مؤثر

رضوانی که سابقه حضور ۲۲ ساله در آفریقا و تجربیات متعدد در ساخت برنامه‌های مشابه دارد، درباره آثار قبلی خود می‌گوید: پیش از این، مستندهایی درباره شخصیت‌هایی چون جومو کنیاتا در کنیا و همچنین برنامه‌ای در سال ۸۶ در ساحل که به نقش منفی استعمار می‌پرداخت، ساخته بودیم. همچنین در سال ۸۴، مستندی درباره الجزایر و مبارزات ضداستعماری آن تولید کردیم که همه این‌ها پیش‌زمینه ذهنی ما را شکل داد. در این سال‌ها، علاوه بر تحقیق میدانی، مطالعات کتابخانه‌ای گسترده‌ای داشتیم و از طریق ارتباط با دوستان و فعالان منطقه، توانستیم این پروژه را تکمیل کرده و ادامه دهیم. یکی از مهم‌ترین نقطه‌های عطف تحقیق، آشنایی با شخصیت‌هایی بود که نقش کلیدی در جنبش شیعیان غرب آفریقا دارند، ازجمله شیخ احمدجان سیلا، رهبر شیعیان سیرالئون، که از پیش از انقلاب در ایران در حوزه علمیه تحصیل کرده و در مبارزات سال ۵۷ حضور فعال داشته است. ایشان به زبان فارسی بسیار مسلط است. ابوبکر کمال‌الدین، رهبر شیعیان غنا و فرزند مفتی بزرگ این کشور. سید شغال حیدران، رهبر جوان شیعیان مالی که با هوش و درایت حزب قدرتمند و تاثیرگذاری به نام حزب «الرحمان» تشکیل داده و توانسته است با حضور مسالمت‌آمیز، جایگاه شیعه را در این کشور ارتقا دهد؛ یا زکریا کناته در ساحل عاج، که از شخصیت‌های فعال و محترم شیعه بومی این منطقه است. اکثر این شخصیت‌ها الهام‌گرفته از حرکت شیخ ابراهیم زکزاکی بوده‌اند و همگی سابقه‌ای طولانی در طلب حق و عدالت‌جویی دارند. آنان از گذشته درس گرفته و اکنون در مسیر پیشبرد آرمان‌های خود گام برمی‌دارند. وی در خصوص چرایی انتخاب سیرالئون، غنا، ساحل عاج، مالی و سنگال برای این مستند نیز توضیح می‌دهد: تقریبا در همه کشورهای آفریقا سابقه استعمار، مبارزه با استعمار و مقابله با برده‌داری وجود دارد. البته استثنایی مثل اتیوپی هست که هرگز به‌طور مستقیم تحت استعمار قرار نگرفته اما تقریبا در باقی کشورها این زخم استعمار عمیق و تاثیرگذار بوده است. مبارزات ضد استعماری در بسیاری از این کشورها نیز سابقه طولانی دارد. ما در نظر داشتیم که کل قاره آفریقا را موضوع مستند قرار دهیم اما در فاز اول، فعلا موفق شدیم به این پنج کشور سفر و درباره آنها تحقیق و فیلمبرداری کنیم. این کشورها به دلیل دسترسی بهتر، زمینه‌های مطالعاتی قوی‌تر و همکاری فعالانه شخصیت‌ها انتخاب شدند. ان‌شاءالله در فازهای بعدی، اگر عمری بود و توفیقی حاصل شد، این پروژه را گسترش خواهیم داد و به سایر نقاط آفریقا نیز خواهیم پرداخت.

همدلی در جوامع مسلمان آفریقا

وی در خصوص جوامع مسلمان آفریقا می‌گوید: یکی از نکات برجسته‌ای که در مواجهه با جوامع مسلمان، چه شیعه و چه اهل سنت در این کشورها مشاهده کردم، زندگی مسالمت‌آمیز و همدلانه آنها بود. مثلا در سیرالئون، وقتی مرحوم شیخ احمدجان سیلا امام جمعه بود، در صف اول نماز فقط شیعیان حضور داشتند و پشت‌سر آنها صدها نفر از اهل سنت با آرامش کامل در کنار هم ایستاده بودند. در غنا نیز به‌هنگام نماز عید فطر، رهبر شیعیان شمال غنا، آقای دالو عبدالمومن سالف، در صف اول نماز بودند اما بیشتر نمازگزاران اهل سنت بودند و همه با صلح، دوستی و محبت کنار هم گرد آمده بودند. این روحیه تعامل و مدارا بین مسلمانان حتی به دیگر ادیان نیز تعمیم پیدا می‌کند؛ برای مثال، در عید فطر، مسیحیان و قبایل محلی به مسلمانان هدیه می‌دهند و در کریسمس، مسلمانان نیز به همسایگان مسیحی خود هدیه می‌رسانند. این فرهنگ تسامح، دوستی و همزیستی مسالمت‌آمیز، ویژگی مشترک و ارزشمندی است که در بسیاری از مناطق آفریقا دیده می‌شود. البته اگر در برخی مواقع تنش‌ها و اختلافات قومی یا قبیله‌ای رخ می‌دهد، به یقین باید نقش دست‌های پشت‌پرده استعمارگران و نیروهای خارجی را در ایجاد این اختلافات جست‌وجو کرد. وی در خصوص تعامل تیم تولید با مردم و نهادهای محلی نیز با اشاره به این‌که ما پیش از آغاز تصویربرداری، ارتباط نزدیکی با دوستان شیعه، محبان اهل بیت(ع)، مسلمانان و حتی گروه‌های غیرمسلمان که در زمینه‌های فرهنگی و هنری فعالیت می‌کردند، برقرار می‌کردیم، می‌گوید: این گروه‌ها زمینه و آمادگی لازم را فراهم می‌کردند و سپس تیم ما وارد صحنه می‌شد و مستند را ضبط می‌کرد. خوشبختانه در طول تولید مشکلی در تعامل با مردم و نهادهای محلی پیش نیامد و همکاری‌ها به‌خوبی صورت گرفت.

«حیدرا» نماد و رمز مبارزه با استعمار برده‌داری و ظلم است؛ نمادی از ایستادگی، رفق و مدارا میان هموطنان و آزادیخواهان جهان، فارغ از دین، مذهب و عقیده

جستجوی حقیقت در پس دوربین

«حیدرا» در سبک مستند روایی و جستجوگرانه تولید شده است. او در توضیح این مساله می‌گوید: روایتگر مستند دانای کل نیست، بلکه مسافری است که در پی کشف حقیقت است. تلاش کردیم با این رویکرد، جریان‌های مهم مرتبط با اهل بیت و مبارزه با استعمار را به تصویر بکشیم. وجه سیاسی مستند نیز بیشتر حول مبارزه ضد استعمار است و کمتر به مسائل سیاسی روز می‌پردازد. به طور کلی، این مستند ترکیبی از روایت و تصویر است که مخاطب را به سفری معنوی و تاریخی دعوت می‌کند. وی ادامه می‌دهد: ما در هر قسمت از مستند، به طور مستقل به موضوع برده‌داری و مبارزه با استعمار پرداختیم. تحقیق‌های کتابخانه‌ای و میدانی، همچنین مصاحبه با تاریخ‌دانان از ارکان مهم این پروژه بودند که از همه این منابع استفاده کردیم. واکنش مردم بومی نسبت به طرح مجدد این موضوعات، همراه با عبارتی بود که من شخصا زیاد شنیدم و کمی برایم جای سؤال داشت: «ما بخشیدیم اما فراموش نمی‌کنیم.» مردم آفریقا تاکید دارند که استعمارگران و برده‌داران را بخشیده‌اند اما ظلم‌ها و زخم‌های تاریخی آنها را فراموش نمی‌کنند. برای من این نکته هنوز معمایی است؛ چرا باید ببخشی ولی فراموش نکنی؟ چرا اصلا باید بخشید؟ این پرسش‌ها نشان‌دهنده عمق رنج و حافظه تاریخی آن‌هاست.

مخاطبان جهانی برای یک روایت جهانی

رضوانی بر این نکته تاکید دارد که مخاطب مستند «حیدرا» همه مردم جهان هستند. او می‌گوید: ما این اثر را برای تمام انسان‌های آزاده‌ای ساخته‌ایم که می‌خواهند روایت مبارزه با استعمار را از زبان مردم آفریقا بشنوند، با تاریخ تلخ برده‌داری آشنا شوند، و بدانند که چگونه این ملت‌ها با حفظ کرامت، فرهنگ و دیانت خود، در برابر ظلم ایستادگی کرده‌اند. همچنین این مستند برای کسانی‌ست که به‌دنبال شناخت زندگی مسالمت‌آمیز ادیان، مذاهب و قومیت‌های مختلف در آفریقا هستند. در این مستند، واقعیت زندگی همراه با صلح، مدارا و مهربانی به تصویر کشیده شده است. زندگی‌ای که قرن‌ها در بستر تمدن آفریقایی جریان داشته و تنها استعمارگران بوده‌اند که سعی کرده‌اند با ایجاد تفرقه، آن را تخریب کنند. بنابراین «حیدرا» مستندی است برای همه کسانی که به حقیقت، آزادی، تاریخ و انسانیت علاقه‌مندند. درهمین راستا پس از تکمیل ساخت مجموعه و تولید فصول بعدی در کشورهای مختلف، قصد داریم مستند «حیدرا» را با زیرنویس انگلیسی منتشر کنیم تا مخاطبان جهانی نیز بتوانند از این روایت مهم بهره‌مند شوند. بله، «حیدرا» هنوز تمام نشده است. برنامه ما این است که به‌تدریج به کشورها و مناطق بیشتری در آفریقا و همچنین در جهان اسلام سفر کنیم و مستندهای بیشتری با همین رویکرد بسازیم. هرجایی که اجازه ورود و فعالیت داشته باشیم، این مسیر ادامه خواهد داشت. وی به‌عنوان نکته پایانی تاکید می‌کند: «حیدرا» نماد و رمز مبارزه با استعمار، برده‌داری و ظلم است؛ نمادی از ایستادگی، رفق و مدارا میان هموطنان و آزادیخواهان جهان، فارغ از دین، مذهب و عقیده. فرزندان رسول خدا(ص)، که نخستین‌بار علم مبارزه با ظلم را برافراشتند، در «حیدرا» جان می‌گیرند و این مجموعه کلیدواژه‌ای است برای اتحاد همه آزادیخواهان زیر پرچم جاودانه «هیهات من‌الذله».

برش

چالش‌های فیلمسازی در آفریقا

مهدی رضوانی، تهیه‌کننده و کارگردان مجموعه «حیدرا» درباره چالش‌ها و موانع تصویربرداری در کشورهای آفریقایی می‌گوید: یکی از بزرگ‌ترین موانع، نگاه منفی مردم بومی نسبت به فیلمسازان و مستندسازان خارجی است. این نگاه ناشی از تجربه تلخ حضور کشورهای غربی است که پیش‌تر مستندهایی ساخته‌اند و تصویر واقعی و کامل آفریقا را به نمایش نگذاشته‌اند. آنها تصویر پر مهر و محبت، ایثار و زندگی مسالمت‌آمیز بین ادیان مختلف-مسلمان، مسیحی و اقوام بومی-را نشان نداده‌اند و بیشتر بر فقر، بیماری و مشکلات تاکید کرده‌اند تا جهانیان از سفر به آفریقا دلسرد شوند. این روند، نوعی استعمار فرهنگی و رسانه‌ای بود تا منابع این قاره در انحصار کشورهای غربی باقی بماند و توسعه واقعی منطقه نادیده گرفته شود. بنابراین بومیان وقتی فیلمسازان خارجی، به‌خصوص سفیدپوستان، را می‌بینند، آنها را به‌دیده استعمارگر و سازنده تصویری غلط از کشورشان می‌بینند و همین موجب می‌شود در برابر همکاری و اجازه تصویربرداری مقاومت کنند. حتی تشخیص ملیت فیلمسازان سیاه‌پوست نیز برای آنها دشوار است، زیرا تنوع قومیتی بسیار زیاد است و افراد ممکن است نتوانند بلافاصله بفهمند او اهل کدام کشور است. از نظر شرایط محیطی نیز، مواجهه با بیماری‌هایی مثل مالاریا از دیگر مشکلات است. هرچند سطح بهداشت نسبت به گذشته بهتر شده اما همچنان نیازمند حمایت و توجه بیشتری است. اما از نظر امنیت، ما مورد خاصی از ناامنی مشاهده نکردیم مگر در مواردی که سوءتفاهمی رخ داده باشد. همچنین در روند اخذ مجوزها مشکلی نداشتیم، به‌شرطی که به صورت قانونی و با اطلاع کامل کشورها و هدفی منصفانه وارد عمل شویم. کشورهای آفریقایی به‌طور کلی با آغوش باز از پروژه‌هایی استقبال می‌کنند که بخواهند چهره واقعی، روبه‌رشد و محبت‌آمیز مردم‌شان را به تصویر بکشند.